

شرایط امام جماعت

۴. شرایط امام جماعت

۱. بنابر احتیاط، بالغ بودن.
۲. عاقل بودن.
۳. عادل بودن.
۴. حلال زاده بودن.
۵. شیعه ی دوازده امامی بودن.
۶. نماز را صحیح خواندن.
۷. مرد بودن (البته در صورتی که مأوم مرد باشد)..

۳. عادل بودن (۱)

۱. اگر امام جماعت سخنی بگوید و یا مزاحی کند که خوشایند و مناسب شأن عالم دینی نباشد، در صورتی که مخالف شرع نباشد، ضرری به عدالت نمی زند.
۲. صرف ترک امر به معروف و نهی از منکر که ممکن است بر اثر عذر مقبولی نزد مکلف باشد، به عدالت وی ضرر نمی زند و مانع اقتدا به او نیست.
۳. شخصی که اعتقاد به عدالت امام جماعتی دارد و در عین حال معتقد است وی در مواردی به او ظلم کرده است تا برایش احراز نشود که عمل آن امام جماعت که او آن را ظلم می شمارد با علم و اختیار و بدون مجوّز شرعی بوده مجاز نیست که حکم به فسق او نماید.

توجه

در اقتدا به امام جماعت، شناخت واقعی او شرط نیست بلکه همین که عدالت امام نزد مأوم به هر طریقی ثابت باشد، اقتدا به او جایز و نماز جماعت صحیح است.

۶. نماز را صحیح خواندن

۱. اگر قرائت مکلف صحیح نباشد و قدرت بر یادگیری هم نداشته باشد، نماز او صحیح است، ولی دیگران نمی توانند به وی اقتدا کنند.
۲. اگر قرائت امام جماعت از نظر مأوم، صحیح نباشد و در نتیجه نماز او را صحیح نداند، نمی تواند به او اقتدا کند و در صورت اقتدا، نماز او صحیح نیست و اعاده ی آن واجب است.

۷. مرد بودن

امامت زن در نماز جماعت فقط برای زنان جایز است.

چند نکته در ارتباط با شرایط امام جماعت

با دسترسی به روحانی، از اقتدا به غیر روحانی اجتناب شود.

اگر امام جماعت، استقرار و آرامش در قیام به صورت طبیعی داشته باشد و بتواند آن را در حال قرائت حمد و سوره و ذکرهای نماز و انجام افعال آن حفظ کند و قدرت بر رکوع و سجده داشته باشد و بتواند وضوی صحیح بگیرد، اقتدای دیگران به او در نماز بعد از احراز سایر شرایط امامت جماعت صحیح است و در قطع کامل دست یا پا و یا فلج بودن آنها امامت محل اشکال است، ولی در قطع انگشت ابهام (شصت) پا، امامت صحیح است.

کسی که ایستاده نماز می خواند، نمی تواند به کسی که نشسته یا خوابیده نماز می خواند، اقتدا کند. ولی کسی که نشسته نماز می خواند، می تواند به کسی که نشسته نماز می خواند، اقتدا کند. اقتدا به کسی که به سبب عذری با تیمم یا وضوی جبیره و یا با بدن یا لباس نجس نماز میخواند، جایز است.

فردی که شرعاً از انجام غسل معذور باشد می تواند با تیمم بدل از غسل، امام جماعت شود و اقتدا به او اشکال ندارد.

نماز مأمومینی که در گذشته بر اثر جهل به حکم شرعی به فردی اقتدا کرده اند که اقتدا به او صحیح نبوده، مثل فردی که دست راست نداشته است، محکوم به صحت است و اعاده و قضا بر آنان واجب نیست.

۵. مسائل متفرقه نماز

۱. مستحب است ولی اطفال، احکام شرعی و عبادات را پس از رسیدن آنان به سن تمییز به ایشان یاد دهد.

۲. منظور از این که شارب خمر تا چهل روز نمازش، نماز نیست این است که شرب خمر، مانع از قبول نماز است [۱] نه این که با شرب خمر، وجوب ادای نماز ساقط شود و قضا واجب گردد یا جمع بین ادا و قضا لازم شود.

۳. مصافحه بعد از سلام و فراغت از نماز اشکال ندارد و به طور کلی مصافحه ی مؤمنین با هم مستحب است.

۴. اگر انسان مشاهده کند فردی بعضی از افعال نمازش را اشتباه انجام می دهد، چنانچه جهل او به اجزاء و شرایطی باشد که اخلال به آنها از روی جهل به صحت نماز ضرر نزند، آگاه کردن او واجب نیست، ولی اگر از اجزاء و شرایطی است که اخلال به آنها هر چند از روی جهل، موجب بطلان نماز و لزوم اعاده شود؛ مثل وضو، غسل، وقت، رکوع و سجود، در این صورت باید حکم صحیح را به او بگوید.

[۱] مقصود از این که "مانع از قبول نماز است" این است که به آن نماز ثوابی تعلق نمی گیرد ولی اگر به صورت صحیح نماز بخواند، تارک نماز محسوب نمی شود و به خاطر ترک نماز او را عذاب نمی کنند، هر چند ثواب و پاداشی هم به او نمی دهند.

تمرین

۱. آیا در حالی که زنان پشت سر مردان برای نماز جماعت ایستاده اند احتیاج به پرده و ساتر است؟
۲. آیا برای مأموم جایز است در نماز جماعت ظهر و عصر، حمد و سوره را برای تمرکز ذهن قرائت کند؟
۳. اگر امام جماعت سهواً بعد از تکبیرة الاحرام به رکوع رود وظیفه ی مأموم چیست؟
۴. اگر امام جماعت سخنی بگوید و یا مزاحی کند که خوشایند و مناسب شأن عالم دینی نباشد، آیا با این کار از عدالت ساقط می شود؟
۵. آیا در صحت قرائت، بین نماز فردی و نماز مأموم یا امام تفاوت وجود دارد، یا این که صحت قرائت در هر حالی مسأله ی واحدی است؟
۶. آیا زن می تواند برای زنها امامت کند؟

۱. در مورد معنای «عدالت» و «عادل» به «شرایط مرجع تقلید» رجوع کنید.